

LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO PROJEKTAS „VILNIAUS NACIONALINIO-TERITORINIO LENKŲ KRAŠTO STATUTAS“*

I skyrius BENDROJI DALIS

1 straipsnis

Vilniaus nacionalinis-teritorinis lenkų kraštas – toliau vadinamas Vilniaus Kraštu – kuriasi siekiant patenkinti lenkų ir kitų gyventojų tautinius, kultūrinius, kalbinius ir dvasinius poreikius, likviduoti dirbtinai sukurtas ekonomines, socialines ir kultūrines disproporcijas tarp Vilniaus Krašto ir Lietuvos Respublikos, taip pat sustabdyti lenkų ir kitų autochtonų nutautinimo procesą.

2 straipsnis

Vilniaus Kraštas yra demokratinis, teisėtas, autonominis, administracinis-teritorinis vienetas, kuris remiasi Statutu, priimtu Vilniaus Krašto Seimo ir patvirtintu Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos.

3 straipsnis

Vilniaus Krašto steigimas yra pagrįstas:

A. Tarptautine teise:

- 1945 m. Jungtinių Tautų Chartija, 1 straipsnis, 2 ir 3 paragrafas;
- 1966 m. Tarptautinis Pilietinių ir Politinių teisių paktas, 1 straipsnis;
- 1975 m. Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencijos Baigiamasis Aktas;
- 1988 m. Europos Tarybos rezoliucija Nr. 192;
- 1990 m. Kopenhagos žmogiškojo matavimo konferencijos dokumentas;
- Paryžiaus naujosios Europos chartija, 1990 m.
- ESBK ekspertų Ženevos susitikimo raportas tautinių mažumų klausimais, o taip pat
- 1991 m. Maskvos žmogiškojo matavimo konferencijos dokumentas.

B. Lietuvos teise:

Lietuvos Respublikos laikinuoju pagrindiniu įstatymu, 1990 m. kovo 11 d. – garantuojančio tautinių mažumų etninės, kultūrinės, kalbinės ir religinės tapatybės išsaugojimą.

4 straipsnis

Į Vilniaus Kraštą įeina:

- Vilniaus ir Šalčininkų rajonai;
- Pabradės miestas, Švenčionių rajono Pabradės ir Magūnų apylinkės;
- Trakų rajono: Trakų, Senųjų Trakų, Paluknio, Kariotiškių apylinkės;
- dalis Janiūnų apylinkės Širvintų rajone.

Administraciniu Vilniaus Krašto centru yra Vilniaus miesto rajonas – Naujoji Vilnia.

Vilniaus Krašto teritorija yra vientisa ir nedaloma. Jos ribos gali būti pakeistos, jei tai patvirtins $\frac{3}{4}$ Vilniaus Krašto Seimo deputatų.

5 straipsnis

Administraciniais teritoriniais Vilniaus Krašto vienetais yra: – Naujosios Vilnios, Eišiškių, Nemenčinės, Pabradės, Šalčininkų miestai ir Baltosios Vokės gyvenvietė, – Vaidotų, Maišiagalos, Nemenčinės, Pabradės, Rudaminos, Rukainių, Senųjų Trakų, Šalčininkų, Eišiškių, Jašiūnų gminos.

* Tekstas neredaguotas – skelbiamas toks, koks buvo parengtas sumanytojų. – Red.

Vilniaus Krašto valdžia priklauso jos gyventojams. Gyventojų valdžią realizuoja atstovai išrinkti į Vilniaus Krašto Seimą, miestų ir gminų savivaldybes, taip pat jų sudaryti vykdomieji organai.

6 straipsnis

Gyventojai gali veikti taip pat ir Krašto referendumo būdu.

Referendumą skelbia Vilniaus Krašto Seimas savo iniciatyva arba reikalavimu mažiausiai 20 tūkstančių to Krašto žmonių, turinčių balsavimo teisę.

7 straipsnis

Gyventojų ir kitų asmenų esančių Vilniaus Krašto teritorijoje, o taip pat juridinių asmenų veikiančių toje teritorijoje pagrindinė pareiga yra laikytis Vilniaus Krašto įstatymų.

8 straipsnis

Oficialia Vilniaus Krašto kalba yra valstybinė lietuvių kalba taip pat lenkų kalba. Kitų tautybių, gyvenančių Vilniaus Krašte, kalbos yra teisiškai saugomos.

II skyrius

PILIETYBĖ, PAGRINDINĖS PILIEČIŲ TEISĖS IR PAREIGOS

9 straipsnis

Vilniaus Krašto piliečio statusą, jo suteikimo bei praradimo tvarką ir sąlygas nustato Vilniaus Krašto Seimo priimtas pilietybės įstatymas.

10 straipsnis

Kiekvienas Vilniaus Krašto pilietis kartu yra Lietuvos Respublikos pilietis, o taip pat turi teisę išlaikyti ar atstatyti kitos valstybės pilietybę.

11 straipsnis

Vilniaus Krašto piliečiai turi lygias teises nepaisant kilmės, visuomeninės ar turtinės padėties, rasės, tautybės, lyties, išsilavinimo, kalbos, santykio su religija, darbo būdo, gyvenamosios vietos.

12 straipsnis

Sutinkamai su teisės normomis išdėstytomis šio statuto 3 straipsnyje, o taip pat Lietuvos Respublikos tautinių mažumų įstatymu, Vilniaus Krašto piliečiams garantuojama:

- teisė į Lietuvos Respublikos paramą, vystant tautinę kultūrą ir švietimą;
- teisė į masinės informacijos priemones gimtąja kalba, tarp jų į lenkišką spaudą, radijo ir televizijos stotis;
- teisė išpažinti bet kurią religiją arba jos neišpažinti, atlikti religines ir tautines apeigas;
- teisė burtis į kultūrines, visuomenines ir kitokias organizacijas;
- teisė užmegzti ir palaikyti kultūrinius ir kitokius ryšius su tautiečiais už Lietuvos Respublikos ribų;
- teisė atstovauti visų lygių valstybinės valdžios organuose visuotinių, slaptų, tiesioginių ir lygių rinkimų pagrindu;
- teisė užimti bet kurį postą valstybinės valdžios organuose, vykdomuose organuose, įmonėse ir organizacijose.

13 straipsnis

Vilniaus Krašto gyventojai lenkai turi teisę turėti universitetą ir kitas aukštąsias mokyklas Lietuvos Respublikoje su lenkų dėstomąja kalba. Vilniaus Krašto gyventojai taip pat turi teisę į mokymąsi už Lietuvos Respublikos ribų.

14 straipsnis

Vilniaus Krašto organizacijose, įmonėse ir institucijose lygiagrečiai su valstybine lietuvių kalba vartojama lenkų kalba. Kitų mažumų kalbos gali būti naudojamos vidaus ryšiams išvardintuose teritoriniuose vienetuose atvejais, kuriuos nustatys atitinkamos instrukcijos, kurias išleis Vilniaus Krašto Seimas.

15 straipsnis

Visi informacinio charakterio užrašai Vilniaus Krašto teritorijoje yra rašomi lietuvių ir lenkų kalbomis. Vilniaus Krašto miestuose, gminose (apylinkėse) ir gyvenvietėse informaciniai užrašai gali būti taip pat ir vietinės tautinės mažumos kalba.

16 straipsnis

Istorijos bei kultūros paminklai ir memorialinės vietos, turinčios reikšmę Vilniaus Krašto gyventojams, teisiškai saugomos Lietuvos Respublikos ir Vilniaus krašto valdžios.

17 straipsnis

Kiekvienas Vilniaus Krašto gyventojas laisvai apsisprendžia dėl savo tautybės. Niekas neprivalo įrodinėti savo tautybės, o prievartinis jos atsisakymas ar pakeitimas yra draudžiamas.

18 straipsnis

Vilniaus Krašto piliečio vardas ir pavardė rašoma lotynišku alfabetu su jo gimtosios kalbos gramatinėmis normomis ir tarimu.

19 straipsnis

Tautinės mažumos turi teisę kurti savo visuomenines, politines ar kultūros–švietimo institucijas sutinkamai su Lietuvos Respublikos ir Vilniaus Krašto įstatymais.

Lietuvos Respublika ir Vilniaus Kraštas teikia visuomeninėms ir kultūros–švietimo organizacijoms materialinę pagalbą.

20 straipsnis

Teismų, notarinių kontorų, prokuratūros, vidaus reikalų organų, sveikatos apsaugos įstaigų, socialinio draudimo, prekybos, buitinio aptarnavimo, transporto, ryšių, finansų, būtų ūkio, o taip pat kitų institucijų esančių Vilniaus Krašto teritorijoje vadovai turi užtikrinti aptarnavimą jų vadovaujamose įstaigose Vilniaus Krašto oficialiomis kalbomis arba kita vietine kalba, sutinkamai su Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos įsaku „Apie valstybinės kalbos vartojimą“ ir tvarka numatyta atskirose Vilniaus krašto instrukcijose.

21 straipsnis

Imigracijos klausimus, materialinių išteklių paskirstymą, racionalų gyventojų įdarbinimą reguliuoja atskiras Vilniaus Krašto įstatymas.

22 straipsnis

Vilniaus Krašto piliečiai turi teisę apskųsti valstybės organų ar savivaldybių sprendimą administracine arba teisine tvarka. Skundai turi būti ištirti sutinkamai su taisyklėmis ir teisiškai apibrėžtais terminais. Vilniaus Krašto piliečiai turi teisę į nuostolių atlyginimą dėl valdininkų veiklos pažeidžiant įstatymą.

III skyrius**VILNIAUS KRAŠTO SEIMAS****23 straipsnis**

Vilniaus Krašto įstatymų leidžiamoji valdžia yra Vilniaus krašto Seimas, toliau vadinamas Seimu.

24 straipsnis

Išskirtinai Seimo kompetencijai priklauso:

1. Statuto pataisų siūlymai, kurie įsigalioja juos patvirtinus Lietuvos Respublikos Aukščiausiojoje Taryboje.
2. Rinkimų nuostatų patvirtinimas, rinkimų terminų nustatymas, Krašto komisijos sudarymas rinkimams į Seimą ir į vietines savivaldybes.
3. Vilniaus Krašto socialinio ir ekonominių vystymo programos tvirtinimas ir jo vykdymo kontrolė.
4. Įstatymų priėmimas apsaugojantis konstitucines piliečių ir žmogaus teises. Įstatymų priėmimas liečiantis: nuosavybės santykių reguliavimą, žemės naudojimą, viešojo sektoriaus tvarkymą, visuomeninę kultūrinę veiklą, finansinę sistemą, atlyginimus, vietinius mokesčius, gamtos išteklių tvarkymą, gamtos apsaugą ir kt.
5. Bankų ir jų filialų steigimas krašto teritorijoje.
6. Taisyklių priėmimas, liečiantis krašto ir kitų vietinių valdžios organų steigimą ir jų veiklą.
7. Vilniaus Krašto Seimo Pirmininko, vicepirmininkų, Seimo Prezidiumo ir Seimo sekretoriaus rinkimai.
8. Vilniaus Krašto viršininko skyrimas, valdybos sudėties tvirtinimas, jos sudėties keitimas, valdybos skyrių steigimas ir likvidavimas.
9. Sistemingas susipažinimas su Seimo įsteigtų organų, taip pat jo paskirtų oficialių asmenų ataskaitomis. Pasitikėjimo votumo iškėlimas, reikalui esant ir slapto balsavimo keliu, Vilniaus Krašto valdybai ar atskiriems jos nariams.
10. Priemonių nustatymas, garantuojančių viešąją tvarką Vilniaus Krašte.
11. Tautinių klausimų sprendimas, liaudies kalbų vartojimo tvarka, Vilniaus Krašto geografinių pavadinimų įtvirtinimas.
12. Nustatymas Vilniaus Krašto administracinio-teritorinio padalijimo klausimų nagrinėjimo tvarkos (miestų, gminų ir kitų gyvenviečių įkūrimas, pervadijimas, likvidavimas, miestų ir kaimų ribų nustatymas ir keitimas), taip pat kitų šios rūšies reikalų.
13. Sprendimo priėmimas apie krašto referendumo surengimą.
14. Kitų svarbių Krašto reikalų nagrinėjimas.

25 straipsnis

Į Vilniaus Krašto Seimą renkami 75 deputatai 3 metų laikotarpiui. Jam priklauso aukščiausioji krašto valdžia, taip pat įstatymų leidimas pagal šio Statuto nustatytą tvarką.

26 straipsnis

Vilniaus Krašto Seimas renkasi į sesijas paprastai vieną kartą per ketvirtį. Neeilinę sesiją šaukia Vilniaus Krašto Prezidiumas savo iniciatyva arba pareikalavus vienam trečdaliui Seimo deputatų, taip pat Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos sprendimu.

27 straipsnis

Įstatymų leidybos iniciatyva Vilniaus Krašto Seime priklauso Seimo deputatams, Prezidiumui, Seimo Maršalkai, nuolatinėms Seimo komisijoms, Vilniaus Krašto valdybai, Vilniaus Krašto teismui ir prokurorui, o taip pat Lietuvos Respublikos Aukščiausieji Tarybai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

28 straipsnis

Vilniaus Krašto Seimas leidžia įstatymus, priima nutarimus taip pat sprendžia dėl kitų aktų.

Įstatymų, nutarimų ir kitų aktų projektai prieš nagrinėjant juos Seime aptariami Seimo komisijose; detalią procedūrą apibūdina Vilniaus Krašto Seimo reglamentas.

Vilniaus Krašto įstatymai, Seimo nutarimai ir kiti aktai laikomi priimtais jeigu už juos balsavo dauguma Seimo deputatų dalyvaujant mažiausiai pusei bendro deputatų skaičiaus.

Vilniaus Krašto įstatymai taip pat gali būti priimti krašto referendumo keliu.

29 straipsnis

Įstatymai, nutarimai ir kiti Vilniaus Krašto Seimo aktai skelbiami po to, kai juos pasirašo Seimo Maršalka. Įstatymų skelbimo organą apibūdina atskiras įstatymas.

30 straipsnis

Vilniaus Krašto įstatymai, Seimo nutarimai ir kiti jo aktai padeda galioti nuo jų paskelbimo momento arba kitu terminu numatytu duotame dokumente.

31 straipsnis

Vilniaus Krašto Seimo Prezidiumas yra Seimo kontroliuojamas organas, garantuojantis Seimo darbo organizavimą, realizuojantis kitus įgaliojimus ribose, numatytose Vilniaus Krašto Statuto ir kitų įstatymų.

Vilniaus Krašto Seimo Prezidiumui vadovauja Seimo Maršalka. Kiekybinę Prezidiumo sudėtį ir jo veiklos reglamentą nustato Seimas.

32 straipsnis

Vilniaus Krašto Seimo Maršalka yra renkamas iš Seimo deputatų ir yra prieš juos atskaitingas. Sutinkamai su Lietuvos Respublikos Laikinuoju Pagrindiniu įstatymu ir Vilniaus Krašto Statutu Vilniaus Krašto Seimo Maršalka yra pirmasis krašto asmuo ir reprezentuoja jį santykiuose su valstybiniais, visuomeniniais ir kitais organais Lietuvos Respublikos teritorijoje, taip pat ekonominiuose ir kultūriniuose santykiuose.

Seimo Maršalka ar jo paskirtas vicemaršalka dalyvauja pagal pareigas Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo posėdžiuose.

33 straipsnis

Lietuvos Respublikos Aukščiausiojoje Taryboje įstatymų leidimo iniciatyva naudojasi Vilniaus Krašto Seimas, Vilniaus Krašto valdyba, o taip pat Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatai, išrinkti rinkiminėse apygardose, esančiose Vilniaus Krašto teritorijoje.

34 straipsnis

Vilniaus Krašto Seimas, taip pat jo Prezidiumas gali kreiptis į Lietuvos Respublikos Aukščiausiąją Tarybą, jos Prezidiumą, Lietuvos Respublikos Vyriausybę, o taip pat į tarptautines organizacijas su projektais ir pasiūlymais liečiančiais Vilniaus Krašto reikalus, bet nepriklausančiais jų tiesioginei kompetencijai.

35 straipsnis

Deputatų rinkimai į Lietuvos Respublikos Aukščiausiąją Tarybą Vilniaus Krašto teritorijoje vyksta pagal Lietuvos Respublikos įstatymus, tik atsižvelgiant į tai, kad rinkimų apygardų ribos negali peržengti Vilniaus Krašto ribų.

IV skyrius**VILNIAUS KRAŠTO VALDYBA****36 straipsnis**

Aukščiausiu vykdomuoju Vilniaus Krašto organu yra Vilniaus krašto valdyba. Ji susideda iš viršininko, jo pavaduotojų, departamentų direktorių ir skyrių vedėjų.

Vilniaus Krašto viršininką skiria Vilniaus krašto Seimas Seimo Maršalkos pasiūlymu. Vilniaus krašto viršininkas pagal pareigas įeina į Lietuvos Respublikos Vyriausybės sudėtį ir yra vienas iš vicepremyerų. Viršininko pavaduotojus, departamento direktorius, skyrių vedėjus skiria Vilniaus krašto Seimas pagal Krašto viršininko pasiūlymą.

37 straipsnis

Vilniaus Krašto valdyba yra atsakinga prieš Vilniaus Krašto Seimą ir yra jo kontroliuojama. Laikotarpiu tarp Seimo sesijų tą kontrolę vykdo Seimo Prezidiumas.

38 straipsnis

Vilniaus Krašto valdyba veikianti Lietuvos Respublikos ir Vilniaus Krašto įstatymų pagrindu leidžia potvarkius ir nutarimus, taip pat organizuoja ir tikrina jų vykdymą.

39 straipsnis

Vilniaus Krašto valdyba sprendžia visus klausimus susijusius su potvarkiais ir esančius jos kompetencijoje.

40 straipsnis

Vilniaus Krašto valdyba turi teisę atšaukti savo departamentų ir kitų pavaldžių organų aktus. Valdyba taip pat turi teisę sustabdyti ir apskusti Vilniaus Krašto Seimui seimelių nutarimus, jeigu jie prieštarauja Lietuvos Respublikos ir Vilniaus Krašto įstatymams.

41 straipsnis

Vilniaus Krašto valdyba atiduoda savo įgaliojimus naujai išrinktam Seimui jo pirmojoje sesijoje. Taip pat grąžina įgaliojimus, išreiškus nepasitikėjimo votumą Valdybai ar Vilniaus Krašto viršininkui, eilinėje arba neeilinėje Krašto Seimo sesijoje.

42 straipsnis

Valdybos sudėtį, kompetenciją, veiklos principus nustato Vilniaus Krašto įstatymas.

V skyrius VIETINĖ SAVIVALDYBĖ

43 straipsnis

Vilniaus Krašto vietinė savivaldybė yra realizuojama betarpiškoje arba atstovaujamoje demokratijos formoje.

44 straipsnis

Seimeliai, susidedantys iš deputatų, kaip savo teritorijos valdžios organai:

- jungia ir koordinuoja kitų savivaldybės organų veiklą;
- rūpinasi socialiniu-ekonominiu ir visuomeniniu-kultūriniu vystymusi;
- rūpinasi racionalių gamtinių išteklių naudojimu, gamtos apsauga;
- kontroliuoja Lietuvos Respublikos ir Vilniaus Krašto įstatyminių aktų laikymąsi;
- užtikrina viešąją tvarką, taip pat piliečių teisių ir interesų apsaugą.

45 straipsnis

Seimeliai yra įpareigoti nagrinėti ir spręsti visus klausimus, skirtus jų kompetencijai pagal Lietuvos Respublikos ir Vilniaus Krašto įstatymus.

46 straipsnis

Seimeliai sudaro komisijas klausimų, priklausančių seimelių kompetencijai, paruošimui ir pradiniam nagrinėjimui, pagalbos teikimui ir savo nutarimų įgyvendinimui, taip pat savivaldybės organų, įmonių, įstaigų ir organizacijų veiklos kontrolei.

47 straipsnis

Seimeliai sudaro pavaldų sau valdymo organą, siekiant Lietuvos Respublikos, Vilniaus Krašto Seimo įstatymų, o taip pat ir savo pačių nutarimų įgyvendinimo.

48 straipsnis

Organų, apie kuriuos kalbėta 47 straipsnyje, sudarymo tvarką, sudėtį, kompetenciją ir veiklos taisykles nustato Lietuvos Respublikos ir Vilniaus Krašto vietinių savivaldybių įstatymai.

VI skyrius BENDRADARBIAVIMAS SU LIETUVOS AUKŠČIAUSIAJA TARYBA IR RESPUBLIKOS VYRIAUSYBE

49 straipsnis

Lietuvos Respublikos įgaliotinis Vilniaus Kraštui kontroliuoja kaip laikomasi Lietuvos Laikinojo Pagrindinio Įstatymo (Konstitucijos) ir Vilniaus Krašto Statuto, o taip pat kaip Lietuvos valdžios organai laikosi Vilniaus Krašto Statuto. Apskundžia Lietuvos Respublikos Aukščiausiąjai Tarybai Seimo įstatymus, Krašto ir vietinių savivaldybių nutarimus ir sprendimus pažeidžiančius Lietuvos Laikinąjį Pagrindinį Įstatymą, o taip pat Lietuvos valdžios organų sprendimus pažeidžiančius Vilniaus Krašto Statutą. Tokie skundai nesustabdo atitinkamų teisinių aktų taikymo. Remdamasis kiekvienu Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos sprendimu, įgaliotinis naudojasi įstatymų leidimo iniciatyva, o taip pat turi teisę sušaukti neeilinę Vilniaus Krašto Seimo sesiją.

50 straipsnis

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba gali atsisakyti dalies savo konstitucinių teisių liečiančių Vilniaus Kraštą, to krašto Seimo naudai.

51 straipsnis

Vilniaus Krašto Seimas gali atsisakyti dalies savo kompetencijos, Statuto 90 str. numatyta tvarka, Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos naudai.

52 straipsnis

Lietuvos Respublikos įstatymų projektai ir kiti teisiniai aktai, kaip ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų ir sprendimų projektai liečiantys Vilniaus Kraštą turi būti prieš jų priėmimą suderinti su Vilniaus Krašto Seimu ar Vilniaus Krašto valdyba.

53 straipsnis

Atsiradus prieštaravimams tarp Lietuvos Respublikos ir Vilniaus Krašto įstatymų, kurių nepavyko suderinti, bylą nagrinėja Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas nustatyta tokiems reikalams tvarka.

54 straipsnis

Vilniaus Krašto Seimas, jo Prezidiumas ir Vilniaus Krašto valdyba turi teisę apskųsti Vyriausybės nutarimus ir potvarkius Lietuvos Respublikos Konstituciniam Teismui, jeigu jie pažeidžia to krašto teises.

Iki to skundo nagrinėjimo Konstituciniame Teisme apskųstas nutarimas sustabdomas. Apie skundą skundžiamasis organas informuoja Vyriausybės įgaliotinį Vilniaus Krašte.

55 straipsnis

Vilniaus Krašto Seimas ar Krašto valdyba turi teisę savarankiškai reguliuoti santykius srityse, neapibrėžtose Lietuvos Laikinajame Pagrindiniame Įstatyme (Konstitucijoje).

**VII skyrius
EKONOMINĖ SISTEMA****56 straipsnis**

Vilniaus Krašto ekonominės sistemos pagrindas yra Lietuvos Respublikos ir Vilniaus Krašto privati ir grupinė nuosavybė.

Nuosavybės santykiai yra reguliuojami Lietuvos Respublikos ir Vilniaus Krašto įstatymais, be to abiejų pusių sutarčių keliu.

57 straipsnis

Lietuvos Respublikos, Vilniaus Krašto įstatymai taip pat tarptautiniai susitarimai nustato funkcionavimo tvarką ekonominių subjektų, veikiančių Vilniaus Krašto teritorijoje, o būstinę turinčių už to krašto ribų.

58 straipsnis

Vilniaus Kraštas užtikrina visiems savininkams nuosavybės teisės naudojimo laisvę sutinkamai su Lietuvos Respublikos ir Vilniaus Krašto įstatymais. Užtikrinama teisė naudotis samdomuoju darbu.

59 straipsnis

Žemė, gamtos turtai, vidaus vandenys, miškai, gamtos resursai yra išimtinė Vilniaus Krašto, kaip sudėtinės Lietuvos dalies, nuosavybė. Visi kiti nuosavybės objektai gali priklausyti privačiai arba grupei nuosavybei.

60 straipsnis

Vilniaus Krašto nuosavybėje esantis turtas gali būti perduotas Vilniaus Krašto piliečių arba juridinių asmenų nuosavybei už mokestį arba nemokamai Lietuvos Respublikos ir Vilniaus Krašto įstatymų numatyta tvarka.

Nuosavybės perdavimą kitiems subjektams apibrėžia atskiras Vilniaus Krašto įstatymas.

Ypatingais atvejais, kai to reikalauja besąlygiškai Lietuvos Respublikos ir Vilniaus Krašto interesai, bet kurių fizinių ir juridinių asmenų turtas gali būti nusavintas pilnai atlyginant nuostolius atskiros Lietuvos Respublikos ir Vilniaus Krašto įstatymo nustatyta tvarka.

61 straipsnis

Užtikrinama vienoda teisinė apsauga visoms nuosavybės formoms. Vilniaus Kraštas bendradarbiaudamas su Lietuvos Respublika saugo Vilniaus Krašto piliečių ir jo juridinių asmenų nuosavybės teises kitose administraciniuose-teritoriniuose Lietuvos Respublikos vienetuose ir kitose valstybėse.

**VIII skyrius
BIUDŽETAS****62 straipsnis**

Vilniaus Krašto biudžetinę sistemą sudaro Vilniaus Krašto biudžetas, taip pat jo vietinių savivaldybių biudžetai. Vilniaus Krašto biudžete akumuliuojasi to krašto nacionalinių pajamų dalis skirta jo ekonomikos ir infrastruktūros vystymo programų realizavimui, įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžios organų išlaikymui. Su Vilniaus Krašto biudžeto pagalba galimas, reikalui esant, finansinių resursų perpaskirstymas vietinių savivaldybių biudžetų naudai.

Laikotarpiu, kol bus likviduotas Vilniaus Krašto socialinis-ekonominis atsilikimas, palyginus su Lietuvos Respublika ir prilyginimas iki Respublikos lygio, Lietuvos Respublika skirs tam tikslui metinę dotaciją Vilniaus Krašto Seimo dispozicijai.

63 straipsnis

Mokesčius, taip pat kitas biudžeto pajamas apibrėžia Lietuvos Respublikos ir Vilniaus Krašto įstatymai. Visi juridiniai asmenys turintys būstinę Vilniaus Krašto teritorijoje, kaip ir fiziniai asmenys gyvenantys toje teritorijoje moka mokesčius, tvarko kitus finansinius įsipareigojimus į Vilniaus Krašto, miestų ir gminų biudžetus.

64 straipsnis

Įstaigoms išlaikomoms iš Vilniaus Krašto biudžeto leidžiama turėti nuosavų nebiudžetinių lėšų. Tų lėšų formavimo būdą ir naudojimą nustato Vilniaus Krašto valdyba.

65 straipsnis

Vilniaus Krašto biudžeto projektą ruošia Vilniaus Krašto valdyba, atsižvelgiant į valstybės planuojamas ir realizuojamas programas suderintas su Vilniaus Krašto Seimu. Valdyba biudžeto projektą pristato Vilniaus Krašto Seimo patvirtinimui. Seimo patvirtintą biudžetą

vykdo Vilniaus Krašto valdyba. Valdybos ataskaita apie biudžeto įvykdymą yra nagrinėjama ir tvirtinama Vilniaus Krašto Seime.

66 straipsnis

Kiekviena vietinė savivaldybė turi savarankišką biudžetą. Savivaldybių biudžetuose akumuluojamos lėšos skirtos socialinių, ūkinių ir kitų vietinės reikšmės programų finansavimui, o taip pat savivaldybės įstaigos išlaikymui.

67 straipsnis

Vilniaus Krašto pajamos ir išlaidos yra dalinamos tarp biudžetinės sistemos grandžių pagal biudžeto struktūros įstatymą ir kitus Vilniaus Krašto įstatyminius aktus.

IX skyrius

VILNIAUS KRAŠTO HERBAS, VĖLIAVA IR HIMNAS

68 straipsnis

Vilniaus Krašto Seimas priima nutarimą dėl Vilniaus Krašto herbo, vėliavos ir himno.

X skyrius

VILNIAUS KRAŠTO STATUTO VEIKIMAS IR JO PAKEITIMO TVARKA

69 straipsnis

Vilniaus Krašto įstatymai ir kiti aktai yra priimami šio Statuto pagrindu ir sutinkamai su Statutu.

70 straipsnis

Pasiūlymas keisti ir papildyti Vilniaus Krašto Statutą gali būti svarstymo objektu, jei yra siūlomas vienos dešimtosios bendro Seimo deputatų skaičiaus, taip pat Seimo Prezidiumo arba Krašto valdybos.

71 straipsnis

Vilniaus Krašto Statuto pakeitimas gali įvykti tik įstatymo galia, patvirtinto Vilniaus Krašto Seimo dviejų trečiųjų balsų dauguma nuo bendro deputatų skaičiaus arba referendumo keliu.

Vilniaus nacionalinio-teritorinio lenkų krašto Statuto projektą paruošė Lietuvos lenkų sąjungos centro valdybos specialiai sudaryta komisija